

Силабус курсу

«Управління рекреаційним підприємством»

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 242 Туризм

Освітньо-професійна програма: «Туризм»

Кількість кредитів: 4

Рік підготовки: 1-й, II семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Мова викладання: українська

Керівник курсу

доц. кафедри туризму, к.е.н., Грабар Марина Василівна

Контактна інформація – marina.hrabar@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Мета дисципліни «Управління рекреаційним підприємством» – сформувати у здобувачів систему теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок з обґрунтування необхідних умов та завдань розвитку управління природокористуванням, моделей державної підтримки рекреації, ознайомлення з системами організації діяльності рекреаційного підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процеси розвитку ринкової діяльності рекреаційних підприємств, що забезпечують реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяють оздоровленню нації, підвищенню працездатності, з одного боку, а з іншого – сприяють формуванню пріоритетів та обґрунтуванню шляхів досягнення такого соціально-економічного розвитку, при якому забезпечується збалансоване функціонування екосоціосистем.

Завдання вивчення дисципліни:

- розглянути історичні передумови виникнення теорії рекреації та різні підходи до визначення дозвілля;
- розуміти економічний вплив туризму та державне регулювання природоохоронної діяльності;
- знати визначення і принципи рекреології;
- розглянути структуру і класифікацію природних рекреаційних ресурсів;
- дослідити рекреаційне підприємство, його основні ознаки;
- розуміти принципи та підходи до здійснення процесу управління;
- знати основні принципи планування діяльності рекреаційного підприємства;
- дослідити вплив факторів зовнішнього середовища на рекреаційне підприємство.

Навчальний контент

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Економічний механізм охорони і раціонального використання природних ресурсів

Історичні передумови виникнення теорії рекреації. Різні підходи до визначення дозвілля. Чинники, що впливають на рекреаційну поведінку. Структура часу, яким володіє особистість та суспільство: робочий та позаробочий час. Складові позаробочого часу.

Вільний час суспільства. Особистий вільний час. Історичний розвиток форм дозвілля. Принципи організації повноцінного рекреаційного середовища. Кількісні параметри оцінки природоохоронних заходів. Основні соціальні функції рекреаційної діяльності. Форми рекреації: інклюзивна, щоденна, щотижнева. Компенсаторна і розширена рекреаційна діяльність. Функції рекреації. Функціональні типи територіальних рекреаційних систем: лікувальні, оздоровчі, спортивні, пізнавальні, розважальні, сакральні, відновлювальні, виробничі.

Тема 2. Економічна ефективність природоохоронних заходів

Ефективність використання туристичних ресурсів та ресурсного потенціалу. Економічний вплив туризму: прямий дохід, витрати на інфраструктуру, підвищення цін, економічна залежність, сезонність. Соціально-культурний вплив: культурні конфлікти, соціально-культурні протиріччя. Ресурсний потенціал. Розподіл території України на три групи туристичних регіонів. Етапи формування ефективності використання ресурсного потенціалу туристичної галузі регіону. Економічний вплив туризму та державне регулювання природоохоронної діяльності. Головна мета і завдання державної регіональної політики. Визначення депресивного (проблемного) регіону. Заходи державної підтримки депресивних територій. Головні напрями державного сприяння економічному і соціальному розвитку регіонів. Економічний вплив туризму. Соціально-культурний вплив. Ресурсний потенціал.

Тема 3. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

Суб'єкт, об'єкт та метод рекреології. Визначення і принципи рекреології. Об'єкт і предмет дослідження загальної рекреології. Курортологія як наука. Основні розділи курортології: бальнеологія, бальнеотерапія, бальнеотехніка, грязелікування, медична кліматологія, кліматотерапія. Збалансоване природокористування. Екологія людини. Вихідні постулати та основні поняття рекреології. Основні концепції рекреології

Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних рекреаційних комплексів

Історичний розвиток медичних рекреаційних ресурсів. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні. Основні види ресурсів для організації курортного лікування. Рекреаційні райони України. Курортно-рекреаційні заклади. Законодавчі основи рекреаційної діяльності в Україні. Міжнародний досвід планування туристичних рекреаційних комплексів. Цикли рекреаційної діяльності. Елементарне рекреаційне заняття. Основні туристичні райони України та їх характеристика.

Тема 5. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах. Державна підтримка рекреаційної діяльності

Концепція сталого розвитку в туристичній діяльності сталого туризму. Цілі сталого розвитку туризму відповідно до програмних документів ООН та ЮНВТО. Сфери державного регулювання, що впливають на сталість розвитку туризму. Структура і класифікація природних рекреаційних ресурсів. Природоохоронна діяльність (досвід України та інших країн світу). Правове регулювання природоохоронної діяльності.

МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІКА РЕКРЕАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Види рекреаційних підприємств, їх організаційно-правові форми

Теорія підприємства. Основні теоретичні моделі підприємства: неокласична, інституціональна, еволюційна, підприємницька, агентська, інтеграційна, їх сутнісна характеристика. Рекреаційне підприємство, його основні ознаки. Види й організаційні форми

рекреаційних підприємств. Класифікація підприємств. Види та організаційні форми рекреаційних підприємств в Україні, їх загальна характеристика.

Тема 7. Зовнішнє середовище функціонування рекреаційного підприємства

Сутність та характерні риси зовнішнього середовища підприємства. Підприємство як відкрита система, вплив зовнішнього оточення на діяльність підприємства. Зовнішнє середовище найближчого оточення. Віддалене (загальне) зовнішнє середовище підприємств. Оцінка впливу факторів зовнішнього середовища на підприємство

Тема 8. Управління рекреаційним підприємством

Сутність процесу управління рекреаційним підприємством. Управління як процес. Сутність і основні завдання управління рекреаційним підприємством. Принципи та підходи до здійснення процесу управління. Рівні управління на підприємстві. Функції управління, їх характеристика. Методи і моделі управління рекреаційним підприємством

Тема 9. Планування діяльності рекреаційного підприємства

Основи планування діяльності рекреаційного підприємства. Планування як функція управління. Методологічні основи планування. Основні принципи планування діяльності рекреаційного підприємства. Класифікація методів планування діяльності рекреаційного підприємства, їх характеристика. Стратегічне планування розвитку підприємства. Тактичне та оперативне планування

Тема 10. Персонал рекреаційного підприємства, продуктивність його праці.

Фінансово-економічні результати діяльності рекреаційного підприємства. Поняття, класифікація та структура персоналу рекреаційного підприємства. Трудові ресурси та персонал рекреаційного підприємства. Склад персоналу на рекреаційному підприємстві. Якість робочої сили за різними характеристиками. Продуктивність праці як економічна категорія. Мотивування праці.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	здатність ставити та успішно розв'язувати на достатньому професійному рівні складні науково-дослідницькі та практичні задачі, узагальнювати практику туризму, прогнозувати напрями їх розвитку, вирішувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як у процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
ЗК 1	Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку;
ЗК 2	Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності;
ЗК 3	Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі;
ЗК 7	Формування управлінських навичок підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізуватися;
ЗК 11	Здатність визначити наявність проблеми, аналізувати та вирішувати її, обґрунтовувати управлінські рішення та забезпечувати їх дієвість;
ЗК 12	Здатність збирати та аналізувати дані, необхідні для розрахунку економічних і соціально-економічних показників, що характеризують діяльність суб'єктів господарювання;

ФК 1	Здатність визначати основні наукові поняття та категорії, методології туризму (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності.
ФК 5	Здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління;
ФК 6	Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві.
ФК 10	Здатність управляти ризиками в туризмі;
ФК 12	Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринках;
ПРН 1	Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму;
ПРН 5	Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері туризму
ПРН 6	Здатність здійснювати управління підприємствами індустрії туризму
ПРН 14	Вміти приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування
ПРН 16	Демонструвати здатність до саморозвитку та самовдосконалюватись упродовж життя

Літературні джерела

Основна література:

1. Рекреаційні комплекси світу / Єрмаченко В.Є., Зима О.Г., Дехтяр Н.А., Алдошина М.В. [Електронна версія документа: elib2\Ermachenko3.pdf] – Х: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, - 2019. – 321 с.
2. Єрмаченко, В. Є. Дослідження світового та регіональних туристичних ринків [Текст]: конспект лекцій / Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2018. – 239 с.
3. Іванов Ю. Б. Розвиток регіонів України в умовах формування економіки знань: монографія / Ю. Б. Іванов. – Х.: ІНЖЕК, 2019. – 385 с.
4. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем: монографія / за наук. ред. М.А. Хвесика. – К.: Наукова думка, 2019. – 487 с.
5. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навчальний посібник / Н. В. Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 312 с.

Додаткова

1. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2019. – 304 с.
2. Національна економіка [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. О.В. Носової. – К. : ЦУЛ, 2019. – 511 с.
3. Долішній М.І. Регіональна політика на початку XXI століття: нові пріоритети: монографія / М. І. Долішній. – К. : Наукова думка, 2018. – 520 с.
4. Туризм в умовах глобалізації: особливості та перспективи розвитку : монографія/ під ред. М.О. Кизима, В.Є.Єрмаченка. – Х.: ІНЖЕК, 2019. – 471 с.
5. Управління регіональним розвитком: проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. Н.Л. Гавкалової. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. –398 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Асоціації європейських прикордонних регіонів: www.aebr.eu/en/index.php

2. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму: www.wef.org
3. Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей і туризму: www.wttc.org
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації: www.unwto.org
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України: www.ukrstat.gov.ua
6. Офіційний сайт Національного банку України: www.nbu.gov.ua
7. Всеукраїнська туристична бібліотека: <https://tourlib.net/>
8. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: <http://www.library.kpi.ua>
9. Бібліотека українських підручників з туризму: <https://pidruchniki.com/turizm/>
10. InTech: Провідний світовий видавець книг відкритого доступу: <https://www.intechopen.com/search?term=tourism>
11. Наукова бібліотека ім.Д.І.Чижевського // Офіційний сайт: <http://library.kr.ua/>
12. Офіційний сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua>

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	50
Модуль 2 (теми 6-10) усне опитування, тести, завдання	50
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тести, завдання (складається здобувачем у разі отримання оцінки FX)	100

Відмітка про залік у національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C	задовільно	
64 - 74	D		
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До си́лабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходяться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle.